

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: III.

Citation: Brandes, Edvard: "III.", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 99. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324074880288.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

III.

3dje Oktober 1891.

For sørgeligt tomt Hus gik *Jacob v. Tyboe* over Brædderne. Man maa sandelig beundre, at Skuespillerne holder Humøret oppe, naar Teatret saaledes synes forladt af Guder og Mennesker. Til Ære for dets Kunstnere tjener den Iver, hvormed Folk som Olaf Poulsen og Schram selv en saa trist Aften giver sig hen i Rollen.

100

Desuden, Jacob von Tyboe er kun et halvt morsomt Stykke. Lystigheden kulminerer allerede i anden Akt. Naar man har set den store Scene mellem Storpraleren og Snyltegæsten — en Scene, der har moret alle Folkeslag Aarhundreder igennem paa alle Sprog fra Indien til Danmark — saa føles Resten langsommelig. Der krævedes i hvert Fald et raskere og livfuldere Spil end det kgl. Teater i adskillige Roller evner.

Alligevel er der som bekendt meget Udmærket at se i *Jacob v. Tyboe*. Forrest staar selvfølgelig Hr. Olaf Poulsens geniale Oldfux. Rollen er vel i og for sig komisk, men den vokser under Poulsens Hænder til det Sublime. Og dog er ikke den Vittighed, hvormed Poulsen forstaar og betoner Replikerne, det Bedste i hans Fremstilling. Nej, hans Ævne til at give Mennesket i Oldfux, til at vise os en veritabel Snyltegæst, en sveden og halvsjofel Dagtyv, hvis Kløgt løskøber hans Lumpenhed — Ævnen til at levendegøre den klassiske Type er det, som gør Poulsen til en fremragende Kunstner. En eneste Indvending kan der rettes mod Spillet: denne Oldfux giver lidt for tydeligt Besked til Publikum om, at han har Tyboe til Bedste. Vi læser tilstrækkeligt Mandens Skalkagtighed ud af den fordægtige Mine, hvormed han med det ene sammenknebne Øje betragter Tyboe — vi behøver ikke det satiriske Smil, hvormed han kigger ud til Publikum, idet han vender sig bort fra Soldaten. Dog om den Art Smaating kan disputeres; finere var det vel, om Poulsen et Par Gange undlod dette Træk.

Ved hans Side staar Hr. Schram mægtig og bred som Soldaten. Man forbavses over den alderstegne Kunstners Kraft og Friskhed. Der er udmærkede Ting i Spillet: man vil ikke glemme den Maade, hvorpaa Tyboe gør sig vred. Blandt de ældre Kunstnere maa fremdeles Hr. Kolling nævnes for den Dygtighed, hvormed han spiller sin pudsige Jens.

Af Teatrets yngre Kræfter medvirker adskillige. Hr. Mantzius har ret god Skik paa den nærsynede Stygotius, hvis Latin ikke er nær saa morsomt, som Holberg troede. Der er megen Stil over Hr. Mantzius' klare og diskrete Diktion. Endvidere er Fru Emma Nielsen aldeles fortræffelig som Lucilia: man vil næppe tænke sig, at den ganske blege Holbergske Figur kan blive saa troværdig en ung Pige. Underligt er det derimod, at Hr. Poul Nielsen ikke lægger nogen Karakter i Pers Rolle, som han har arvet efter Hr. Lindstrøm. Lidt paa Trods maskerer Hr. Nielsen sig ikke i en saadan Rolle, og dog vil daarligt hans moderne Udseende kunne forliges med den Holbergske Gaardskarl.